

NGHỊ LUẬN TƯ TƯỞNG, ĐẠO LÍ VỀ CÂU NÓI “LÒNG ĐỐ KÝ NHƯ MỘT HÒN THAN NÓNG NÉM VÀO NGƯỜI KHÁC NHƯNG CHÍNH MÌNH LẠI BỊ THƯƠNG”

1. Lập dàn ý cho bài văn nghị luận tư tưởng, đạo lí về lòng đố kỵ trong cuộc sống

a. Mở bài: Các em cần tiến hành dẫn dắt vấn đề cần nghị luận.

+ Ví dụ mở bài: Trong những thói hư tật xấu cơ bản, là nguồn gốc cho nhiều loại tội ác phái sinh của con người, duy chỉ có tâm đố kỵ, ghen ghét ai đó là không mang lại cảm giác thỏa mãn, vui thú hay dễ chịu nào. Vậy nhưng biểu hiện của tâm đố kỵ lại rất phong phú trong cuộc sống, kéo chúng ta xuống vũng lầy chật hẹp và hủy hoại chúng ta một ngày nào đó.

b. Thân bài:

- Giải thích từ khóa:

+ Đố kỵ chính là trạng thái không hài lòng về bản thân. Từ đó, ghen ghét người khác cả bên trong lẫn bên ngoài.

+ Hòn than nóng: Ý nói những âm mưu ghen ghét người khác, ném đi để hại người khác nhưng mình là người bị bỏng tay đầu tiên.

- Phân tích - chứng minh:

+ Lòng đố kỵ như một hòn than nóng ném vào người khác nhưng chính mình lại bị thương: Đố kỵ người khác là đang buông thả bản thân.

+ Chấp nhận bản thân thua kém người khác nên mới phát sinh lòng đố kỵ.

+ Phải tạo cho mình những lối sống tích cực, để quên đi sự đố kỵ của bản thân.

+ Đố kỵ làm mọi người xa lánh, không ai muốn kết bạn, không ai yêu mến.

- Đánh giá - mở rộng:

+ Câu nói bao hàm một nhận thức đúng đắn, một lời khuyên tích cực, có ý nhấn mạnh cho chúng ta rằng lòng đố kỵ sẽ làm chính mình bị thương.

+ Một mối về tinh thần lẫn thể xác khi liên tục đố kỵ người khác. Không có tâm trạng thoải mái để hoàn thành công việc và hoàn thiện bản thân.

+ Trong thực tế, những người đố kỵ thường sống không vui vẻ, không thành công, ít bạn bè.

- Bài học rút ra cho bản thân:

+ Về nhận thức: Cần loại bỏ lòng đố kỵ ra khỏi bản thân, hướng đến cuộc sống vui vẻ, thoải mái.

+ Về hành động: Cần phải học hỏi nhiều để hoàn thiện bản thân, khi hoàn thiện bản thân thì sẽ không đố kỵ người khác bởi bản thân đã rất hoàn hảo rồi.

c. Kết bài: Khái quát lại vấn đề.

+ Ví dụ kết bài:

Không nhất thiết phải như Bàng Quyên, đố kỵ đến mức luôn bày mưu tính kế hại Tôn Tẫn, cuối cùng lại chính vì nhân tâm này mà lọt bẫy và chết thảm dưới hàng trăm mũi tên của quân Tôn Tẫn. Cũng không đến mức chỉ vì một quả táo mà dẫn tới cuộc chiến nổi tiếng muôn đời như cuộc chiến thành Troy. Nhưng biểu hiện của tâm đố kỵ lại tinh vi đến mức

không ngờ mà chúng ta có thể giết mình khi nhận ra mình cũng có. Lòng đố kỵ vì thế nó giống như một hòn than nóng ném vào người khác nhưng chính mình lại bị thương. Và sự thật là nó có thể hủy hoại chúng ta.

WWW.ELIB.VN

2. Trong bức thư gửi hiệu trưởng nơi con trai mình theo học, Tổng thống Abrahama Lincoln viết “Xin hãy dạy cháu tránh xa sự đố kỵ”. Anh/chị có suy nghĩ gì về lời nhắn gửi đó. Hãy trình bày quan điểm bản thân bằng đoạn văn ngắn.

Mỗi chúng ta không phải đều được tạo nên từ những phần tươi đẹp, có những góc tối u ám mà mỗi người luôn cố gắng khắc phục. Và có lẽ, hai chữ “đố kỵ” là điều mà không ai mong muốn nhưng nó lại luôn hiện hữu mạnh mẽ trong ta. Trong bức thư của Tổng thống Mỹ Abraham Lincoln gửi thầy hiệu trưởng ngôi trường nơi con trai ông theo học, ông đã viết “xin hãy dạy cháu tránh xa sự đố kỵ”. Dù bức thư đã được viết hơn 200 năm trước nhưng dường như lời nhắn gửi của ông vẫn còn vẹn nguyên giá trị. “Đố kỵ” là một thói xấu phổ biến trong xã hội. Đó là cảm giác ghen ghét, hậm hực, uất ức trước sự thành công, trước sự uy việt hoặc trước uy tín của người khác. Nhà văn Tạ Duy Anh đã nói “thói ghen tị là một thuộc tính của con người - luôn luôn ẩn náu trong chúng ta và luôn luôn chờ thời cơ để nhảy bổ vào chi phối những suy nghĩ, ứng xử, hành động của cái con rắn ghen tức, đố kỵ sẽ tìm cách khuất phục lý trí để ngóc đầu dậy tác oai tác quái”. Như vậy, tổng thống Lincoln không chỉ muốn nhắn gửi đến sự giáo dục - hãy dạy trẻ em tránh xa góc tối đố kỵ đó mà còn hướng đến tất cả mọi người, chúng ta cần chung tay để loại bỏ nó. Sự đố kỵ bắt nguồn từ đâu? Nó sẽ xuất hiện khi ta thấy xấu hổ bởi không thành công hay có được điều gì đó như những người khác. Nó cũng len lỏi khi ta muốn sở hữu thành công, danh vọng nhưng lại không chịu cố gắng, không học tập. Đã biết bao câu chuyện về sự đố kỵ. Trong truyện cổ tích “Sọ Dừa”, hai cô chị vì ghen ghét, đố kỵ với em lấy được Sọ Dừa - khi chàng đã trở nên khôi ngô mà hãm hại chính em gái ruột của mình. Nhưng rồi chính họ lại phải gánh chịu hậu quả. Hay như sự việc, một loạt những “anh hùng bàn phím” đã ra sức đề chỉ trích, bôi nhọ MC Phan Anh khi anh có được sự tin cậy của đông đảo người dân để đóng góp vào quỹ từ thiện của mình. Đố kỵ gây ra vô vàn những hậu quả. Đối với cá nhân, nó làm thui chột những tình cảm tốt đẹp, nhiều mối quan hệ thiêng liêng, làm cho con người trở nên nhạt nhẽo, tầm thường, thậm chí độc ác, ích kỉ. Đối với xã hội, nó kìm hãm tài năng, cản trở phát triển hay kéo lùi sự phát triển của lịch sử. Trong quá trình học tập và rèn luyện để hoàn thiện nhân cách của mình, chúng ta phải dũng cảm, phải kiên quyết loại bỏ thói ghen tị “Đừng để cho con rắn ghen tị luồn vào trong tim. Đó là một con rắn độc, nó gặm mòn khối óc và làm đồi bại trái tim” (Ét-môn-đô A-mi-xi). Thay vì ghen ghét, hãy coi thành công của người khác là tấm gương để chúng ta học tập, noi theo, phấn đấu. Cuộc sống sẽ rạng rỡ, tươi đẹp hơn nếu không còn sự hiện hữu của “đố kỵ”.

3. Viết bài văn nghị luận bàn về câu nói “Lòng đố kỵ như một hòn than nóng ném vào người khác, nhưng chính mình lại bị thương”

Ngày 11 tháng 9 năm 2001, khi hai tòa tháp đôi WTC biểu tượng thịnh vượng của New York, thành phố kiêu hãnh tự hào với giấc mơ Mỹ và tinh thần dân chủ, tự do bị sụp đổ, tôi cũng giống với khá nhiều người Việt Nam lúc đó, cảm thấy có chút đặc chí khi cuối cùng “đế quốc” cũng có ngày này. Tất nhiên vẫn đã có những cảm xúc nhân văn hơn đối với cái chết của gần 3.000 người, nhưng điều đầu tiên xuất hiện khi biết tin lại là một cảm giác phi nhân tính. Nó đã khiến tôi giật mình kinh sợ chính bản thân mình, không chỉ bởi sự thiếu hiểu biết, mà còn bởi sự nhẫn tâm đáng sợ.

Những năm sau này, trong dòng chảy cuộc sống hối hả, tôi cũng đã không ít lần thấy lại cái tâm đố kỵ đến mức vô lý ở mình. Khi cô bạn đồng nghiệp liên tiếp thăng tiến và nhận được những lời mời làm việc tốt hơn, tôi tự an ủi mình rằng chẳng qua vì cô ấy luôn tận dụng mọi cơ hội thể hiện bản thân và bon chen. Còn tôi, vốn không tranh đấu và thể hiện mình nên đương nhiên là sẽ không có nhiều cơ hội đến với mình, mặc dù lãnh đạo cũ cũng công nhận rằng tôi thông minh và có tầm nhìn hơn trong công việc.

Khi một người quen của gia đình luôn được mẹ tôi ca ngợi về sự khéo léo, đảm đang, tôi lại thể hiện cái sự ghen ghét nhỏ nhen khi bồi thêm rằng, cô ấy phải chăm sóc, chu toàn mọi việc gia đình là để giữ chân ông chồng có tính trăng hoa của mình. Chứ như tôi, vì có người chồng rất tốt và chân thành nên chẳng cần làm gì nhiều mà gia đình vẫn hạnh phúc. Rằng, phụ nữ hơn nhau ở tấm chồng, lúc yêu thì phải tìm hiểu cho kỹ, phải có lý trí... Tôi như một bà cô nanh độc, để bảo vệ bản thân trước khả năng bị tổn thương khi được so sánh với người khác, đã tự mình trở nên nhỏ mọn đến như vậy. Thậm chí khi thấy một diễn viên nổi tiếng đào hoa gặp scandal và gặp khó khăn trong sự nghiệp, tôi cũng hòa vào với dư luận phán xét rằng đó là quả báo nhãn tiền vì đời sống không đứng đắn của anh ta.

Tâm đố kỵ không chỉ biểu hiện khi chúng ta khao khát những ưu thế so với đối phương, sợ cảm giác thấp kém và thất vọng khi bị so sánh, thiếu hụt những ưu thế, mà nó còn thể hiện ở việc chúng ta xem thường những người thua kém chúng ta hoặc không được như mong đợi của chúng ta. Khi thấy bạn đồng nghiệp mới vào làm mãi không được một cái báo cáo đơn giản, thay vì giúp họ, chúng ta lại tỏ ra mất kiên nhẫn và đay nghiến “sao có mỗi việc đơn giản thế mà không làm được”. Khi nghe những bình luận vô đạo đức từ người khác, chúng ta cảm thấy chán ghét và thành kiến với họ.

Khi đố kỵ, chúng ta ngay lập tức trở thành nạn nhân của mình, chúng ta tỏ ra châm biếm, khinh miệt, vô ơn với ảo tưởng rằng những điều đó sẽ đẩy bản thân chúng ta lên, giảm thiểu mối đe dọa tồn tại bởi ưu thế của người khác đi. Cảm xúc tiêu cực ngay lập tức ảnh hưởng đến chúng ta trước tiên chứ không phải ai khác. Chúng kìm hãm chúng ta, làm ta phân tâm và che mờ mắt con đường sáng, rộng hơn để đưa chúng ta tới những tiềm năng tối đa của bản thân.

Rồi từ những cảm xúc tiêu cực, chúng thúc đẩy ta bắt đầu hành động, có thể chỉ là những lời nói cay nghiệt, nhưng nó cũng có thể khiến mọi người xa lánh, làm suy yếu các mối quan hệ, làm thân và tâm ta tổn thương dẫn tới bệnh tật, mệt mỏi. Tiêu cực hơn, nó còn có thể dẫn tới hành động hãm hại, phá hoại hoặc sự dửng dưng, lạnh lùng trước nỗi bất hạnh của người khác.

Tâm đố kỵ chính là sản phẩm của những người tự ti vì yếu thế hơn họ, cho nên muốn họ thất bại. Người chỉ quan tâm đến thành quả của người khác thường sẽ bỏ qua câu chuyện đằng sau những thành tựu đó. Người đố kỵ với người khác không phát huy được điểm mạnh của mình mà chỉ sa lầy vào việc thỏa mãn trước điểm yếu của người khác. Họ cũng không học hỏi được gì từ sự thành công của người khác mà chỉ có mang lại sự trì trệ và

thất vọng trong tâm. Nếu dành cả đời để đổ kỵ, chúng ta sẽ không có thời gian và cơ hội nhận ra tiềm năng của mình, hoàn thiện bản thân một cách từ tốn, chắc chắn.

Trước thành công của người khác, chúng ta cũng phải tu dưỡng bản thân. Đầu tiên là từ thái độ nhìn nhận, thành tâm chúc phúc và cảm nhận được hạnh phúc của họ, điều đó chỉ mang lại cảm giác tích cực cho chúng ta mà thôi. Sau đó là đánh giá một cách toàn cảnh thành công của họ mà không để cảm xúc ghen tị che mắt, lúc đó chúng ta sẽ có cơ hội học hỏi. Đối với những thất bại của người khác cũng vậy, chúng ta hoàn toàn có thể rút được kinh nghiệm cho bản thân với sự cảm thông và lòng trắc ẩn. Khi chúng ta không thể xót thương cho người khác dù là kẻ thù thì chúng ta đang mất đi nhân tính. Chúng ta sẽ mất niềm tin vào người khác bởi chính chúng ta cũng không thể bao dung. Khi đã mất niềm tin, nó lại là một vòng luẩn quẩn để tâm tạt đổ lộng hành và ăn mòn nhiệt huyết cũng như trí tuệ của chúng ta.